

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 255. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Szombat, 1936. november 7.

Bucuresti

Iorga Nicolae egyetemi tanár, volt miniszterelnök pénteken este 8 órakor beszédet mondott a bucuresti-rádióban „A nemzeti igazságok alapjai” címen. A beszéd válasza volt Mussolini olasz miniszterelnök legutóbb Milánóban elmondott szónoklatára.

Iorga professzor beszédét országszerte az uccákon felállított hangszórókon a nagytömegek számára is közvetítették. Aradon a középiskolai növendékek az iskolák nagytermében gyűltek össze, hogy meghallgassák a volt miniszterelnök szavait. A Central-szálloda előtt, valamint a belváros uccáinak több részén hangszórókat állítottak fel és nagy tömegek hallgatták Iorga tanár beszédét, amelyet a volt miniszterelnök olasz, francia és német nyelven is elmondott.

Kopenhága

Az utóbbi napokban számos hajóroncsot vetettek a hullámok partra Jütland vidékén. A hajóroncsok átvizsgálása alkalmával megállapították, hogy annak az öt halászhajónak a maradványai, amelyek a nagy viharban eltűntek. A hatodik halászhajóról és 21 főnyi legénységéről mitsem tudnak.

Jeruzsálem

Palesztinában a helyzet meglehetősen válságosra fordult. A gyarmatiügyi miniszter alsóházi beszéde, hogy a bevándorlás korlátozásának nincs törvényes alapja, az arabok körében nagy izgalmat és elkeseredést keltett. Ismét arról beszélnek, hogy megszakítják a jeruzsálemi kormányval a kapcsolatot és a Palesztinába érkező angol királyi bizottsággal sem tárgyalnak. Az arabok legfőbb nemzeti bizottsága ma délután ült össze, hogy megbeszélje a helyzetet.

Páris

A francia hadvezetőség orosz mintára repülő gyalogos osztagokat szervez, amelyek repülőgépeken az ellenség harcvonala mögé szállnak és ejtőernyők segítségével leereszkednek. Kivételes esetekben a gyalogsági szállítógépek le is szállnak a földre. A repülő gyalogosokat, akik háború esetén az ellenséget hátbatámadják, könnyű fegyverekkel fogják felszerelni. Egyelőre két ilyen gyalogos repülőosztagot szerveznek Reimsban, illetve Algírban.

Bucuresti

Bentoiu belügyi államtitkár elnökletével ma ülés volt a belügyminiszteriumban, amelyen a belügyi, munkaügyi és iparügyi miniszteriumok vezértitkárai vettek részt. A jelen voltak bizottságot képeznek, amelynek titkárává Olarasu Gheorghet választották meg. Elhatározták, hogy az országban tartózkodó idegenek tartózkodási engedélyének legfőbb ellenőrzését saját hatáskörükben gyakorolják, s csak engedélyezésük után juttatják el az engedélyeket a végrehajtó közegekhez.

Összehívják a külügyi bizottságot a külpolitikai problémák megvitatására

Elmarad Antonescu külügyminiszter varsói útja — Eden beszédének hatása

Anglia óriási haderőt vont össze a Földközi-tengeren

Londonból jelentik: Chamberlain kincstári kancellár az alsóház tegnap éjszakai ülésén a kormány nevében bezárta a vitát. Rámutatott arra, hogy két módszer, Genf és a szövetséges rendszer között kell választani. Bizonyos abban, hogy az alsóház egy tagja sem kívánja a szövetségek rendszeréhez való visszatérést. Anglia szívesen látná egy nyugati mintára megszervezett keleti egyezmény létesítését. A brit birodalom nem venne ugyan részt egy ilyen kelet-európai megállapodásban, ez azonban nem jelentené azt, hogy Anglia bármely államnak szabadkezet biztosít. A beszéd után az ülés szavazás nélkül bezárult.

A Reuter iroda értesülése szerint Eden beszéde Rómában csalódást keltett. Nem tartják elegendőnek azt a kijelentést, hogy Angliának nincsenek támadó szándékai Olaszország ellen, mert Mussolini is hasonló megnyugtató kijelentést tett Angliával szemben, de

Anglia ennek ellenére óriási haderőt vont össze a Földközi-tengeren.

Olasz felfogás szerint a földközi-tengeri kérdést csak a két ország érdekeit pontosan meghatározó egyezmény útján lehet rendezni és a bizalmat a két ország között helyreállítani. Rómában hangsúlyozzák, hogy Angliának érdeke a földközi-tengeri statusquo fenntartása és Mussolini éppen ezt akarja biztosítani a megegyezés keretén belül. Hangsúlyozzák, hogy a Földközi-tenger Olaszország számára

nélkülözhetetlen, míg az angol birodalom szükség esetén a Fokföld felé is áttérheti kereskedelmét.

Eden beszéde az olasz lapok tükrében nem teljesen kedvezőtlen Olaszországra nézve. Kifejtik, hogy a Népszövetségről mondotakkal ugyan az olaszok nem azonosíthatják magukat, de angol részről természetes a Népszövetség iránti ragaszkodás, miután Anglia politikája ezt megkívánja. Megállapítják, hogy Eden szerint a Földközi-tenger Olaszországnak létkérdés, de viszont Angliának fontos közlekedési utvonala. Végül megállapítják, hogy Eden beszéde sokkal kevésbé volt éles, mint az előtte szóló Halifax szavai.

Berlinből jelentik: A Berliner Lokalanzeiger teljes szövegében ismerteti Eden angol külügyminiszter beszédét s meglepedéssel állapítja meg, hogy Eden kijelentései rendkívül barátságosak Németországgal szemben. Az újság szerint egész Németországban meglepedéssel veszik tudomásul azt a kijelentést, hogy Anglia nem akarja Németországot sem gazdaságilag, sem politikailag bekeríteni.

Ez a kijelentés — írja az újság — még jobban közelebb viszi egymáshoz a két országot. Ha az angol kormány úgy cselekszik, ahogyan Eden bejelentette, akkor a német—angol szövetség kiépítésének semmi akadálya többé. Németország megbecsüli az angol barátságot — állapítja meg a német újság.

Tatarescu miniszterelnök és Dinu Bratianu megegyezése: „Folytatni kell a fegyverkezést”

Bucurestiből jelentik: Victor Antonescu külügyminiszter tegnap azzal a kéréssel fordult Tatarescuhoz, hogy

egyezzen bele abba, hogy összehívassák sürgősen a külügyi bizottságot.

Tekintettel arra, hogy már hasonló kérést terjesztettek a kormány elé Bratianu Gheorghie és Mihalache is, beavatott helyen úgy tudják, hogy a Kamara és a szenátus egyesített külügyi bizottságát még a napokban össze is hívják. Tekintettel arra, hogy fontos külpolitikai kérdések kerülnek megvitatásra, a kormánynak érdekében áll a külügyi bizottság azonnali egybehívása.

Tatarescu miniszterelnök pénteken felkereste Bratianu Dinut, akivel hosszasan tanácskozott. A tárgyalások során az utóbbi napokban felmerült valamennyi fontosabb kérdést megbeszéltek és a kormányelnök a kormánypárt elnökét tájékoztatta a prágai tárgyalások

eredményéről. Péntek délutánra egyébként Bratianu Dinu lakására összehívták a párttagozati elnökeket, akikkel a kormányelnök bevonásával fontos megbeszéléseket folytat a kormánypárt elnöke. Az Adeverul azt írja, hogy

Tatarescu miniszterelnök és Dinu Bratianu tanácskozásuk során letárgyalták Mussolini beszédét és annak esetleges következményeit is. Megállapodtak abban, hogy az országnak folytatnia kell a felfegyverkezést

és hogy a szövetségesekkel szorosabbra kell fűznünk a baráti jóviszonyt.

Varsóból jelentik: Mint ismeretes úgy volt, hogy Antonescu külügyminiszter november 16-án Varsóba érkezik. Most hírek terjedtek el arról, hogy közbejött akadályok miatt a látogatás bizonytalan időre elmarad. A kérdésel kapcsolatban hivatalos helyen még nem adnak felvilágosításokat.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Fehér Kereszt épületben levő

CORSO-kávéház

átvettm és a legelőkelőbb kiszolgálással állok igen tisztelt vendégeim szolgálatára. Olcsó és jó kiszolgálás. Szíves pártfogást kér: Muesi György a Corso v. pincére

Készül a spanyol polgárháború „marnei” ütközete

A kommunisták megkezdték Madrid elpusztítását — Csődöt mondtak a szovjet-harcikocsik

Hen d a y e b ő l Jentik: Spanyolországból érkezett jelentések szerint Madridban teljessé vált a zürzavar. Több helyen felgyújtották a házakat és ebből arra következtetnek, hogy az anarchisták és a kommunisták már megkezdték a főváros elpusztítását.

A csütörtöki nagy harcokról újabb jelentik, hogy a madridi kormány az oroszoktól kapott harci kocsikba vetette az utolsó napokban minden reményét. Azt hitték, hogy ezek a harci kocsik félelmetes nagyságukkal valóságosan legázolják az ellenséget. A nemzetiek a csütörtöki harcokban 14 ilyen harci kocsit foglaltak el és ezeket a harcfrontok mögé szállították, ahol megállapították róluk, hogy nem is olyan félelmetesek, mint azt hinni lehetett. A kocsik egészen silány, gyenge félemezekkel voltak beburkolva, úgy hogy kisebb kaliberű ágyúk lövedéke teljesen szétzúzta azokat.

Burgosi jelentések szerint Valera tábornok nemzeti hadai elvágták a fővárost a Sierra Guaderrama-i utvonaltól és így Escorial helyzete most már tarthatatlanná vált.

A nemzetiek főhadiszállásán kijelentették, hogy Madrid legkésőbb november 20-ig a nemzeti csapatok birtokába kerül.

Ez azonban csak akkor huzódik el, ha a spanyol fővárost a kormány csapatai a végső-kig tartják, a csütörtöki események után azonban, amikor az anarchisták uccai harcot vívtak a főváros lakosságával, számítani lehet arra, hogy a főváros eleste sokkal hamarabb fog megtörténni.

Újabb jelentések szerint a nemzetiek 17-ik hadosztálya elfoglalta Fret Medilia helységet

és a kommunista csapatok nagy veszteséget szenvedtek. A reggeli órákban a milícia támadást kísérelt meg Getafe ellen, de a burgosi csapatok visszaverték a támadást. Amikor tegnapelőtt Getafet a nemzeti csapatok elfoglalták, a városban 300 tuzst szabadítottak ki, akiket ki akartak végezni.

Getaféből jelentik: A nemzetiek heves ágyutüz után elfoglalták Cerro de Los Angeles. A lövészárkokat szuronyrohamokkal és kézigranátokkal foglalták el. A getafei repülőtér teljesen elpusztult. Az összes hangárokat a repülők bombái tették tönkre. A magasabb he-

lyekről már látni lehet Madrid házeit. A főváros valamennyi magánautóját és taxiját elrekkvirálták, hogy csapatokat és hadianyagot szállítsanak a polgárháború „marnei” csatájához, amelynek sikertelensége esetén Madridot kiürítik és a kormány székhelyét Valenciába és Barcelonába teszik át. (Rador).

Londonból jelentik: Az angol politikai körökben cáfolják azt a hírt, amely szerint az angol és a francia kormányok együttesen jártak volna közbe akár Burgosnál, akár a kormánypártnál, hogy Madridot kiméjék meg. Annyi tény csupán, hogy az angol kormány utasította madridi ügyvivőjét, hogy minél intenzívebb munkával kísérelje meg a spanyol főváros érdekében közbenjárni a hadviselő feleknél. Egyébként általános felháborodás fogadta a hírt, hogy a burgosi nemzeti csapatok repülőgépei bombákat dobtak le Madridra, a városnak olyan pontjára, amely sűrűn lakott volt és amely hadászati szempontból nézve nem jelentett előnyt a nemzeti csapatok számára.

Letartóztatták Brassóban (Braşov) dr. Radu Olteanu volt prefektust, dr. Kahana Ernőt

és huszonöt másik személyt, azzal a váddal, hogy tüntetést akartak rendezni

Brassóból (Braşovból) jelentik: Az állambiztonsági rendőrség ma őrizetbe vette Radu Olteanu dr. ismert, előkelő brassói (braşovi) ügyvédet, Brassó (Braşov) megye volt prefektusát. Az állambiztonsági rendőrség azzal indokolja a feltűnéstkeítő őrizetbevételt, hogy az ügyvéd lakásán háboruellenes eszmetérjesztő nyomtatványokat, Troczkij két munkáját találták, ezenkívül pedig lefoglaltak leveleket, amelyeket franciaországi politikusokkal váltott Radu Olteanu dr. A volt prefektus visszautasítja a vádaskodásokat és kijelentette, hogy azokat a könyveket, amelyeknek árusítását

Romániában nem engedélyezték, külföldről kapta olyanmódon, hogy általa ismeretlen egyének postán küldötték ezeket a nyomtatványokat címére. Márpedig — azt állítja — nem felelhet az ismeretlen levélküldők tetteiért. Radu Olteanu ügyvéddel egyidőben letartóztatták dr. Kahana Ernőt, valamint 25 más személyt is. Valamennyiök ellen az a vád, hogy november hetedikén — az orosz forradalom évfordulója alkalmával — tüntetést akartak szervezni. A letartóztatásokat az állambiztonsági hivatal az ügyészség előzetes értesítése után eszközölte.

Korszak, mulóban

Irta:

Mindig hih.

Kosztolányi Dezső halálával megint klesett egy kő abból a védő és biztonságos falból, amely kora ifjúságunk óta körülvetett bennünket. Lassan leomlik az egész s majd valami más jön, de ez a más „más” lesz, idegenebb, meg kell szokni majd. Kosztolányiba beleszülettünk, — a korszak, amelybe beleszülettünk, ugylátszik, mulóban van.

„Mindig azt énekeljük, ami volt, soha azt, ami van” — írta valahol. Ami van, betölti a helyet, — ami nincs, ürt hagy maga után s beköltözik. hetik vágy és emlék, ének és költészet. Énekeljük hát el a háttérben halotti dalunkat érte és a korszakért, amely lassan leomlik körülöttünk s amelyet olyan hálás dolog megtagadni napjainkban. Igen, az a korszak talán nem volt olyan „tudatos”, mint a mai: közgazdaságilag és szociológiailag talán nem volt olyan képzett, mint a mai, a forma fontosabb volt az anyagnál, a kifejezés volt igényes és nem a tárgy, amivel foglalkozott. Mi pedig ebbe a korszakba születtünk bele s ha eredményeink még gyöngék és tökéletlenek is, a szándék és a vágy azonos volt az övékével, akik közül kihullt most az, aki egyike volt a legfontosabbaknak: Kosztolányi Dezső.

Mulóban a korszak, a lassan terjedő homályban elkezdhetjük fogalmazni halotti énekét. Nem népszerű szerep, nem hálás és nem is biztonságos: a kor divata, amely rendszerek és módszerek kész vázára építi köveit, nem áll mellénk a siratásban. A kórus új jövőt szaval megadott szövegre s szövegben csak ironikus hangsúllyal van szó a művészetéről, amely önmagáról énekel. Mi ennek a korszaknak ködös-csillámzó légkörében nőttünk fel, — lassanként magánügy, ha siratjuk. Tanítómestereinktől nem kapunk rendszert, módszert, jelszavakat, — mindig másról beszéltek nekünk, mindennap másról és mindennap más tanulsággal, de gazdag, zsúfolt és áradó „másról-beszélésük” mégis egyetlen tanulsággá olvadt össze az időben s ez a ja-

nulság talán Nietzsche szavaival fejezhető ki legtisztábban: „Ne engem kövess, magadat kövess”. Ezért érezzük néha megnyugodva úgy, mintha botorkáló, hibás, és kísérletező, de mindig saját utjainkban mégis őket követtük volna, mégis őket akarjuk volna követni. Mert ennek a korszaknak, ennek a jobbról és balról egyaránt elítélt „polgári” irodalomnak hősei önmagukban tanulták az embert, önmagukban kísérleteztek, mint önmagunk testén a nagy kutatók, — s gyönyörű kísérletük mégis többet tárt fel az emberiségnek önmagáról, mint azoké, akik a kész adatok alapján indulnak el menteni a világot. Mikroszkópjuk mögött a vöröset és a fehéret csak a vér és a könny cseppjei képviselték, — s a saját vérüket és a saját könnyüket vizsgálták előbb, hogy itélni, megbocsátani és különböztesíteni tanuljanak.

Ó igen, bizonyos az, hogy a maiak tudatosabban és cél tudatosabban kezdenek munkához s „használni” akarnak. Az a korszak nem volt ilyen, nem „akart” használni, csak használt. A korszak alakjai nem attól nőttek meg, hogy felvették egy rendszer koturnusát, — önmagunknak kellett megőnőniök előbb, önmaguk nőttek meg előbb, önmaguk nagyságával adták súlyt annak a „világénekek”, amelyet képviseltek. Mindegyik mást énekel, mindenki a magáét énekelte s most, hogy már nem halljuk, csak visszaemlékezünk ezekre a hangokra, nem káosz és nem zürzavar maradt belőlük emlékeink között. Nem zürzavar, de egyöntetű szavalókórus sem, — nem, éneklő kórus volt ez, árnyalt, színezett, hajlékony és harmónikus, amelynek tisztá harmóniája mégis csak az egyéni melódiákból szövődhetett ilyené, mint amilyen lett — az ő utjuk az emberen át vezetett az emberiségig.

Nehezebb ut volt ez, bizonytalanabb és fájdalmasabb, magányos gyaloglás volt s nem olcsó

társasutazás. A költő a könnyecseppben kereste az Óceánt s a magányban találta meg az igazi közönséget. Nem támaszkodott világos rendszerekre s módszerekre, — eloltotta a lámpát s ösztöncével tapogatózott, fülelt, szimatolt a sötétben, hogy megtalálja azt, amit csak ő találhatott meg, hogy meggyújtsa a kis fényeket, amelyeket csak ő gyújthatott meg, hogy felismerjen és kifejezzen, a nehezebb, de igazibb utat választva céljaihoz.

Fiatal költő, aki ma fejthajtsz Kosztolányi, a költő és művész előtt, tisztelve benne a formaművészt, de elítélve a lassan záruló korszakot, amely a „l'art pour l'art” jegyében dolgozott s nem jutott el a társadalomkritikáig és a propagandáig, — fiatal költő, sirasd meg ezt anegatívumot, mert ha valaha egy versedre büszke leszel, az az lesz, amely ennek a korszaknak csillagos jegyében iródojt. Sirasd meg, mert rájössz te is, hogy annak az utnak a korszaka is oda vezetett, ahol te vélsz állni ma, — vélsz, mondom, mert azt hiszed, lehet olyan házaiban is élni a szellemnek, amelynek tégláit készen vetted s amelyet rendszerek és módszerek gyáraiban állítottak elő. Lásd, annak a korszaknak az emberei, költői és hősei maguk tapasztozták, maguk égettek, maguk építették názzá a szellem tégláit s mi gyászolók és hivek úgy érezzük, hogy ez volt az igazi közeledés az „emberlaktáj” eszméje felé. A „tanulságot” nem készen vették a rendszer üzleteiben, — maguk fonták, szőtték, gyúrták, csiszolták, a maguk véréből égették, a maguk bányáiban robbantották érte, a maguk kohójában olvasztották. S bár nem találd minden egyes alkotásuk végén a te jelszavadat, amely ha drága is neked, de olcsón szerezted, — a titkos kulcs szerint utánanézzve megtalálsz az égő betűket mindenütt s az oeuvre lezárulásával

Aradon is, mint mindenütt őriási sikerrel futott be

RÖKK MARIKA legbájosabb, legtündéribb szerepében a
KOLDUSDIÁK operettben.

Előadások kezdete: 8 (mér. helyárak), 5, 7½ és 9¼ órakor.
TELEFON: 565. Saját érdekében is ajánlatos jegyről előre gondoskodni.

Uj mozgalmat indítanak Aradon az elemi-iskolás szülők a délutáni tanítás megszüntetéséért

Goldschmidt Lipót dr.: „Rengeteg az ideges, szellemileg túlterhelt gyermek!”

Az aradi szülők körében ismét mozgalom indult meg annak érdekében, hogy az elemi iskolákban helyezték hatályon kívül a délutáni tanítást. Mint emlékeztetés, a délutáni tanítás rendszerét a közoktatásügyi miniszterium az elmúlt esztendőben vezette be úgy az elemi, mint a középiskolákban. Annakidején a szülők tudvalevőleg ismételtlen is gyűlést tartottak a délutáni tanítás ellen, majd pedig küldöttséget menesztettek Bucurestibe a közoktatásügyi miniszterhez. Ennek a mozgalomnak eredményeképpen a közoktatásügyi miniszterium megszüntette a középiskolákban a délutáni tanítás rendszerét, amelyet azonban az elemi iskolákban továbbra is fenntartottak.

Ekkor Sárbu Gheorghe dr. ügyvéd kezdeményezésére az elemi iskolás-gyermekek szülei újabb mozgalmat indítottak, emiatt juttattak el a közoktatásügyi miniszteriumba és ennek eredményeképpen közoktatásügyi vezérfelügyelő érkezett Aradra a helyzet tanulmányozása végett. A vezérfelügyelő értekezletre hívta össze az aradi elemi iskolák igazgatóit, akik kivétel nélkül annak a nézetüknek adtak kifejezést, hogy sem a gyermekek, sem pedig a tanítás szempontjából nem előnyös a délelőtt-délutáni oktatás és ezért a délutáni tanítás megszüntetését javasolták. Ennek ellenére a miniszterium a szülők kérését elutasította. A szülők azonban nem adják fel küzdelmüket és most újabb mozgalmat indítanak.

A kérdéssel kapcsolatban beszélünk az egyik szülővel, aki a mozgalom egyik kezdeményezője.

— A gyermekeket — mondotta — a délutáni tanítás valóságban tönkreteszti úgy fizikailag, mint szellemileg. Reggel nyolc órától délelőtt tíz óráig és délután kettőtől négyig az iskolában vannak. Sem pihenésre, sem tanulásra, sem pedig a nélkülözhetetlen játékokra nincs idejük. A gyermekek csavargáshoz szoktak és az ucca semmiesetre sincs rájuk jó hatással. Mindent egybevetve: a szülőknek, ha szeretik

előállíthatod belőlük az ígét, a mondatot, a kiáltást, amelynek értelme azonos a tiédvel. Azonos a tiédvel, mert az emberért és az emberiségért, segítségért és megváltásért kiált, szenvedésről és igazságtalanságról beszél, — de lásd, még több, mint a tiéd. Több, mert nem állt meg a kör elején, elfogadva a sémát, a megoldást, a tervrajzot, a térképet, a célt és a magyarázatot, — nem, maga akarta végigjárni előbb, „tájtakozni és akarni” akart előbb, önmagát akarta ismerni és ismertetni előbb, be akarta járni az utat előbb, ellenőrizni, és korrigálni akarta előbb a térképet, amelyet te azonnal elfogadtál. Igazad van, a térkép hiteles, kitűnő fejek dolgoztak rajta s papírforma szerint helyesen tészed, ha elfogadod. De igazán, ujan és ősin az látja mégis, aki előbb bejárta a tájakat s vállalta családodot nászát az élettel, aki gyanakodott s aki kétkedett. Készenvejt hited még nem elég erős, ha nem izzott ki a magad kétkedésének tüzeiben, tartásod nem biztonságos addig, amíg nincs mögötted a megértés megtántorodása, lázadásod nem lesz termékeny addig, amíg nemcsak a rend, de a lázadás ellen is fellázadva nem vállaltad a tettek és gondolatok, felismerés és megértés körét élettől halálig.

A korszak mulóban, — automata löki ki a verset s egyre kisebb a csoport, amely az emberiséghez az emberen át — önmagán át — közeledik. Művészetről a guide hadar, emberről szám és fotográfia számol be, tájról a térkép, az életéről az ismeretek, a forma helyett a séma. A korszak, amit szeretünk, önmagán kísérletezett, — ez a korszak a klinikai anyagból következett önmagára — imponálóbb, veszélytelenebb, kényelmesebb és rokonsevesebben ható módszer, bár a cél kétségkívül azonos. De csöndes halotti énekünk éppen az eszközt siratja, — a közös cél nemes és mindig egyéni eszközét; a gyémántot, amely egy ember-ötönön vágta lassu munkával fogságunk ablakának üvegét s megvetette az öklöt, amellyel pedig sokkal hatásosabban verhetne volna be ezt az ablakot, könnyű és mutatókarcos karcolását „testvérien” mutatva fel a megnyomrodott világnak.

gyermekeiket, az az érdekük, hogy a délutáni tanítás megszűnjön.

A tanítók a kérdéssel kapcsolatban nem nyilatkozhatnak, mert ezt a miniszterium számukra nem engedélyezi, álláspontjukra azonban élénken rávilágít az, hogy, amikor az említett vezérfelügyelő Aradon járt, mindannyian a délutáni tanítás megszüntetését kérték.

Beszégetést folytattunk a délutáni tanítás kérdéséről dr. Goldschmidt Lipóttal, a kiváló gyermekorvossal is, aki a következőket mondta:

— Mielőtt a délutáni tanításról nyilatkoznék, általánosságban azt kívánom kijelenteni, hogy az utóbbi időben fokozatosan tapasztaltam a gyermekek szellemi túlterhelését. A gyermek idegrendszere, mint bármilyen más szerve tudvalevőleg sokkal teherbíróbb, mint azt általában hinnék. Az a határ, amikor szellemi túlterhelésről beszélni lehet, távolabb van, mint a felnőtteknél. Ha ennek ellenére léptenyomon szellemi túlterheltséget tapasztalok gyermekeknél, ez azt jelenti, hogy a gyermekek nagyrésze elérkezett szellemi elaszticitásának végső határáig. Nekünk, felnőtteknek az lenne kötelességünk, hogy a gyermekek részére derűs, jókedvű fiataltságot biztosítsunk. Ez alatt nem értem azt, hogy a gyermek ne ismerje kötelességét és elsősorban azt, amit az iskola ró rá. Véleményem szerint épp ennek a derűs ifjuságnak szempontjából magát a tananyagot is lényegesen rövidíteni kellene és kivetni belőle azt a rengeteg ballasztot, amely évszámokkal, fölösleges adatokkal terheli meg és teszi gyakran tönkre a fiataltság sok derűs óráját. Megdöbbenéssel állapítom meg, hogy soha nem volt még a praxisomban olyan sok ideges, az éjszakába betanuló, sápadt, rossz kedvű, meggyötört gyermek, mint most s ezért természetesen örömmel üdvözlök minden

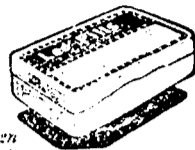

LEOPIILLS,

a bevált emésztést elősegítő szer segíti a gyomorot és a beleket munkájukban nehéz emésztés esetén.

LEOPIILLS kizárólag növényi anyagok kivonatából készült pre-darátum, amely már évszázadok óta mint emésztést elősegítő szer ismert és bevált.

LEOPIILLS

Dobozokban 30 és 60 leírta minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

LEOPIILLS kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó.

olyan megmozdulást, amely ezeknek a fiatal életnek sorsán bármilyen módon könnyíteni kíván. Szerintem a délelőtt három vagy négy órája megfelelő szünetek közeiktatásával teljesen elegendő volna a tananyagának, még ennek a zsufolt tananyagának is, az elvégzésére. Meg vagyok győződve róla, hogy ezek a gyermekek a délutáni szabadidő helyreállításával, azáltal, hogy egy kis szabad levegőhöz és játékhoz jutnak, lényegesen jobb idegállapotban, sokkal könnyebben és boldogabban fogják az iskola által rájuk rótt kötelességüket teljesíteni. A délutáni tanítás kikapcsolása az elemi iskolában az egyetlen mód arra, hogy a jövő generációnak ne csak a szellemi kiképzése, hanem testi követelményeinek is eleget tegyünk. A tömegek figyelme fokozottan a sport felé irányul és maga is mutatja annak természeti szükségességét, hogy a túlzott szellemi munka esetleg káros következményeit csakis a fizikum helyes gyakorlása egyenlítheti ki. Ezt a mentalitást célozza a délutáni tanítás felfüggesztése, amelynek eredményeképpen legdrágább kincsünk: a gyermek egy-két óra friss levegőhöz jutna — fejezte be nyilatkozatát Goldschmidt Lipót dr.

Az érdekelt szülők egyébként értesülésünk szerint a közeli napokra gyűlést hívnak össze a mozgalom részleteinek megbeszélése érdekében.

Kötél általi halálra ítélték Farcasanu ezredesné gyilkosát

— A leobeni esküdtszék verdiktje —

BÉCSBÓL jelentik: A leobeni törvényszék esküdtszékének ma folytatta STRASSER Károly rablógyilkossággal vádolt budapesti műegyetemi hallgató bünygyének tárgyalását. Mint ismeretes tegnap délután még az orvosszakértőket hallgatták ki, akik Strassert teljesen éppnek és beszámíthatónak mondták. A mai tárgyaláson még több tanút hallgattak ki, majd pedig a perbeszédre került a sor és az esküdtek a déli órákban vonultak vissza tanácskozára. A verdikt súlyos volt, amennyiben az esküdtek megállapították, hogy Strasser bünyös Farcasanu asszony meggyilkolása és kirablása ügyében. A verdikt alapján a bíróság rövid idő alatt meghozta ítéletét, amellyel Strasser Károlyt kötél általi halálbüntetésre ítélté.

Felmentettek egy emberöléssel vádolt aradmegyei kuruzslót

Ki volt Jovuta Gheorghe halálának oka? — Az özvegy vallomása mentette meg a vádlottat

Nem mindennapi bűnpör került ma az aradi törvényszék második szekciójának Seracu—Olariu-tanácsa elé. Kruzslással és gondatlanságból okozott emberöléssel vádolták Boja Vasil székási (secasi) lakost. A vádirat szerint Boja, akit egyébként már 1923-ban is elítéltek kuruzslásért, az elmúlt évben kezelte Jovuta Gheorghe Fenis községbeli lakost, akinek a kezelés során injekciót is adott, majd Jovuta az injekció következtében meghalt. Az esetről annakidején az illetékes körorvos jelentést tett az egészségügyi miniszteriumnak.

Az ügy mai főtárgyalásán Boja kijelentette, hogy amióta legutóbb elítéltek, nem foglalkozik gyógyítással és bár elhivatták az akkor már nagybeteg Jovutához, hozzá sem nyult és semmiféle kezelésben nem részesítette. Kihallgatás után az özvegyet, aki megerősítette a vallomást. Seracu elnök ekkor felhívta Jovutáné figyelmét arra, hogy a vizsgálóbíró

előtt a vádlottra terhelően vallott. Az asszony ezt beismerte és kijelentette, hogy zavarában tette ezt a vallomást, amelyet azonban most helyesbit. Boja nem kezelte férjét, akihez több kuruzslóasszony járt és gyógyfüveket adott be a betegnek, aki valószínűleg ezeknek a füveknek következtében halt meg. Több más tanu kihallgatása után a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette a vád alól Boját.

URANIA D. u. 3 kor mérs. helyárrakkal, 6, 7.15 és 9.15 órákor

Iskoláknak engedélyezve! Telefon 2—32.

„KIS LORD”

FREDDIE BARTHOLOMEW

A szeretet filmje ez, amely visszaadja hitünket a „szépbe” és a „jóba.” Felülmulja „Copperfield Dávid”-ot, mert a rendezés és a szereplők emberfeletti produkálnak: együtt kacagunk és együtt könnyezünk velük.

Lehár Ferenc rövidesen Erdélybe (Transilvaniába) jön dirigálni

Levélben jelentette be tervét a világhírű magyar származású zeneszerző

— Az Aradi Közlöny munkatársától —

Budapestről jelentik: Rövidesen, még ennek a színházi évadnak a folyamán nagy művészi eseményben lesz része az erdélyi (transilvaniai) közönségnek. Hetek óta folyó tárgyalások, levelek és táviratok után végre egészen biztosra vehető, hogy Lehár Ferenc, a magyar származású világhírű komponista, akinek operettjei és operái a világ minden színházán a legnagyobb siker jegyében kerültek színre, Erdélybe (Transilvaniába) látogat el a közeli hetekben.

Egy legutóbb érkezett levélben már biztosra igéri a világhírű szerző, hogy a közeljövőben szakít magának annyi időt, sulyos elfoglaltsága ellenére is, hogy Erdélyben (Transilvaniában) néhány városban darabjait a színházakban dirigálja és az is biztosra vehető, hogy a vendégszereplés első stációja Kolozsvár (Cluj) lesz, ahol Lehár Ferenc a román Operában a „Cárevics” című, nagy sikerrel bemutatott darabjának egyik előadását fogja végigdirigálni, de kolozsvári (cluj) tartózkodását arra is fel fogja használni, hogy a kolozsvári (cluj) magyar színházban is résztvegyen egy, tiszteletére rendezendő diszeloadáson.

Hogy Kolozsvár (Cluj) után mely erdélyi (transilvaniai) városok kerülnek sorra, azt ebben a pillanatban nem lehet még tudni, mert Lehár Ferenc még nem tudta beosztani programját és így nem tudott biztos napokat megadni vendégszereplését illetőleg és így tehát nem lehet tudni, hogy a kiváló zeneszerző melyik városba látogathat el rövid ittartózkodása alatt.

Véletlenül e sorok írójának jutott az a megüsztelő feladat, hogy Lehár Ferencet Erdélybe (Transilvaniába) meghívja,

Nasta Mihail, a kolozsvári (cluj) Opera kitiűnő igazgatója, aki hosszú éveken keresztül volt a lipcsei, hamburgi, berlini, de a budapesti Opera vezető tagja is, ugyanis nagy rajongója Lehár Ferencnek, akivel külföldi vendégszereplései során gyakran volt alkalma diadalmas bemutatásokon találkozni, már régen készül arra, hogy Lehár Ferencet egy vendégdiregálásra megkérje.

Egy beszélgetés során derült ki, hogy e sorok írójának, aki évekkel ezelőtt hosszabb ideig titkári szolgálatot teljesített Lehár Ferencnél, Bécsben szintén ez a célja és így a kolozsvári (cluj) Opera igazgatósága általam hívta meg Lehár Ferencet a „Cárevics” kolozsvári (cluj) bemutatójára.

Lehár Ferenc, a kiváló magyar zeneszerző, aki udvariasságáról közismert, későn vette kézhez a levelet és így a premier napján táviratban értesített engem arról, hogy a berlini szerzők kongresszusán kell résztvennie és így akadályozva van a bemutatón való megjeetésben és arra kért, hogy a darab bemutatójára vonatkozó kritikákat és fényképeket küldjem el.

Egyidejűleg táviratozott a kiváló komponista Nasta Mihálynak és a darab szereplőinek is, akiknek megköszönte azt, hogy a darabot sikerre vitték.

A kolozsvári (cluj) opera vezetősége természetesen eleget tett Lehár Ferenc kérésének és nemsokkal később hatalmas paksamétát kézbesített ki a bécsi postás a kitűnő zeneszerzőnek, amelyben a kritikák és fényképek voltak. Lehár Ferenc valószínűleg meg lehetett elégedve a küldeményvel, illetve a sikerrel, amelyet a kritikák és fényképek tolmácsoltak, erre lehet legalább is következtetni abból a levélből, amely a napokban érkezett e sorok írójának és amellyel egyidejűleg Nasta Mihail is kapott értesítést a világhírű zeneszerzőtől. Reggel 4 órakor, a komponálás lázas munkájában szakított magának néhány percet arra Lehár Ferenc, hogy ide messze Erdélybe (Tran-

silvaniába) levelet írjon és a levélben határozott ígéretet tett arra, Bécs, Páris és London között okvetlenül időt szakít magának arra, hogy hozzánk is lejöjjön és a meghívásnak eleget tegyen.

Lehár Ferenc értesítése szerint előreláthatólag januárban kerül sor arra, hogy Lehár Ferenc az erdélyi (ardeali) színházakban dirigáljon, mert ekkor vezényli a budapesti filharmonikus hangverszenyzenekart is egy diszhangversenyen és mint írja Budapesttől mégis csak közelebb van Kolozsvár (Cluj), mint Bécstől vagy Páristól.

— „Egymásután vannak a darabom premierjei a világ összes metropolisáiban és igazság szerint mindegyik bemutatón jelen kellene lennem — panaszokodik boldogan Lehár Ferenc részletes levelében — és előbb-utóbb már komponálásra sem fog időm jutni és csak a mult dipőségéből fogok élni.

Ezt a levelet is reggel 4 órakor írom, most esuktam be a zongorámat és csak most fekszem le aludni”.

Magam előtt látom Lehár Ferencet az örökifjú zeneszerzőt, bécsi fényűzően berendezett lakásának dolgozószobájában zongorája felé hajolva, amint karakterisztikus kottafejszerű írásával izgatott levelet ír Erdélybe (Transilvaniába), ahol már egyszer diadalmas bemutatón vett részt.

1913-ban Janovits Jenő hívta meg az akkor még csak országosan ismert és nem világlrelációkban híres magyar zeneszerzőt a „Vig özvegy” bemutatójára és Lehár Ferenc eleget is tett a meghívásnak. Az arany, művészi kivitelű ludtoll pedig, melyet a társulattól kapott ajándékba, amelybe Janovits Jenő tagjainak autogramja, többek között a szegény

Ne elégedjék meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Vegyén egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÖMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek felsőbbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletesekké a

Les Créations N.H.B.

készítményeké.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Engros beszerzési forrás: N. H. Balhassy Bucaresti, Str. Belari 7.

Csapó Jenő és a feledhetetlen Berký Lili névalíráisai is be vannak vésve, Lehár Ferenc gyönyörű lakása zsufolt vitrinjének egyik legkedvencebb és legféltettebb darabja...

Benczel Béla

Nistor temesmegyei (Timiş) prefektus személyesen vitte Bucureştibe az emlékiratot

amely a vasutigazgatóság áthelyezése ellen tiltakozik

Temesvárról (Timişoara) jelentik: Az a hír, hogy a vasuti igazgatóságot Temesvárról (Timişoara) Aradra helyezik át, a legszelebb körökben megrökönyödést keltett, hiszen mindenki tudatában van annak, mily sulyos hátrányt jelentene a Bánság (Banat) metropolisza számára, ha minden vagonkiutalási ügyben Aradra kellene fordulni. A hatóságok is belátták ezen kérdés fontosságát és

emlékiratot készítettek a CFR. igazgatósága, valamint a kormány számára,

amelyben az áthelyezés elleni érvek felsorolása után a vasutigazgatóság szándéka ellen érelyesen tiltakoznak. Az emlékirat rámutat azon magasabb érdekekre, amelyek mellett szólnak, hogy a Bánságnak (Banat) ipari és mezőgazdasági természetes központjában, Temesváron (Timişoara) legyen a vasuti igazgatóság székhelye. Az emlékiratot Nistor Dimitrie dr. prefektus, Coman Augustin tanár, főpolgármester, Oprea Ioan kereskedelmi kamarai elnök, Vulpe Ştefan munkakamarai elnök, Sabín Mihail a mezőgazdasági kamara elnöke és Titu Ioanisiu képviselő, a temesvári (timişoarai) tőzsde elnöke, valamint a Kereskedők Egyesülete írták alá. Az emlékiratot

Nistor dr. prefektus tegnap este személyesen vitte a fővárosba.

Illetékes körökben azt remélik, hogy az összes gazdasági szervezetek egyhangu állásfoglalása folytán a vasuti vezérigazgatóság eláll azon

szándéktól, hogy a vasutigazgatóságot Aradra helyezze át.

Reméljük hogy a temesvári (timişoarai) akció nem kerül el az aradi illetékesek figyelmét.

Ma, szombat este tartja hangversenyét Huberman Bronislaw

A hangversenyre már csak néhány elsőrangú jegy és állóhely kapható

Pontosan 9 órakor kezdődik a koncert

Huberman Bronislaw, a világ legzseniálisabb hegedűművésze ma, szombaton este tartja meg aradi hangversenyét, amelyet a közönség oly nagy érdeklődéssel kísér, amilyenre még soha nem volt példa. A koncert jegyei már elővételben elkelték

mindössze 8—10 elsőrangú jegy, valamint állóhely kapható

már, — de bizonyos, hogy a hangverseny megkezdéséig már ez is el fog fogyni.

A hangversenyen felvonul Arad társadalmának színe-java és bizonyos, hogy olyan ünnepi hangulat lesz a Kulturpálojában, amely sokáig emlékezetes marad.

A rendezőség ismételtén közli, hogy a hangverseny pontosan 9 órakor kezdődik és 9 óra 10 perckor az összes ajtókat lezáriák és csak az első szám elhangzása után nyitják ki azokat a későnlövők számára. Az ajtókat minden körülmények között 9 óra 10 perckor lezáriák és aki későbbben jön, az nem élvezheti a műsor első számait.

Városi Színház. Ma este 8 és fél órakor Bemutató előadás! Könnyű a férfiaknak.

Főszereplők: Bálint Anna, Varga Ilonka, Székely Ibolya, Horváth László, Kozma Hugó, Ifj. Szendrey Mihály, Lukács Ede, Jávor Alfréd, Kun Dező.

A legújabb szenzáció VIII. Edward körül**Amerikai származásu, polgári nőt vesz feleségül az angol király**

— Az amerikai és párisi lapok a leghatározottabb formában közzélik a hírt —
Kicsoda Mrs. Simpson? — Negyven éves elvált asszony — A fantasztikus hírt
közlő lapokat Angliában elkobozták

Londonból jelentik: Az angol közvéleményt hetek óta nyugtalanítja egy hír, amely olyan határozottsággal bukkant fel az amerikai lapokban, hogy hivatalos cáfolatot kívánt volna, de a cáfolat ekmaradt. Néhány nap óta azután a párisi lapok is sokat és részletesen írnak róla. Az ugynevezett nagy angol szenzációról van szó, — VIII. Edward házasságáról. A szenzációt csak növeli, hogy a lapok ezuttal egy polgári asszony nevét kapták szárnyra, egy asszonyét, akit az angol társaságok nagyon jól ismernek, egyike a nagy londoni dámáknak, akinek toalettjeiről és bonmoiról a szezon folyamán sokat lehet hallani.

Mrs. Wallis Simpson feltűnően elegáns, nem túlságosan szép és nem túlságosan fiatal (pontosan negyven éves), de annál érdekesebb és szellemesebb asszony, aki most második férjétől vált el

az amerikai és egyes párisi lapok szerint azért, hogy újból feleségül menjen — a brit világbirodalom fejéhez.

A szezonnyitó szenzáció

Az ugynevezett „beavatottak“ előtt a szenzáció nem olyan nagy, mert már régebben suttogtak Mrs. Simpsonról, de persze Angliában a királyi ház dolgait nem szokták olyan hangon tárgyalni, hogy az e fajta hírek napvilágot láthattak volna. Mert még az ugynevezett zugsajtó, ami persze szépen virágzik Angliában is, tabunak tekintti mindazt, ami a királyi család házatáján történik. Érthető, hogy az angolokat felháborította először az amerikai lapok szenzációja, de mióta az összes nagyobb európai lapokban napvilágot látott a szenzáció, egyébről sem hallani Londonban, mint Mrs. Simpsonról. Ez most a szezonnyitó szenzációja az angol fővárosnak. Hogy mi igaz a fantasztikus híren, nem lehet megállapítani, egy bizonyos, hogy Mrs. Simpson már évek óta az uralkodó legszorosabb baráti köréhez tartozik. A barátság még abban az időben indult, amikor VIII. Edward még walesi herceg volt s a feltűnően elegáns és érdekes hölgyek között, akik a walesi herceg társaságában feltűntek Bécsben és Budapesten, ott volt Mrs. Simpson is. A barátság nem lazult meg akkor sem, amikor a walesi hercegből VIII. Edward lett. Az uralkodó délurópai hajóútián ott volt az érdekes és szép asszony s ott lehetett látni Bécsben és Salzburgban is, ahol az uralkodó csak vele és Duff Cooperrel mutatkozott. De

a szép asszony ott volt a balmorali kastélyban is, ahová például V. György soha nem hívott vendégeket.

A skóciai kastély fölött Viktória családias szelme lebegett s V. György nagyon boldog volt, hogy magányát itt senki sem zavarhatja. VIII. Edward szakított ezzel a hagyománnyal is és barátait a balmorali kastélyba is meghívta.

Mrs. Simpson „polgári származása“

Angliában sokat beszélnek róla és természetesen sűrű fejcsoválások közben, hogy a királyi barátságával kitünteti ezt a valóban okos és elegáns asszonyt, aki nagyon szépen táncol és olyan megnyerő, bárszonyos hangja van, amilyennel kevés asszony dicsekedhet, — de nemcsak hogy polgári családból származik, hanem még amerikai is. Mrs. Simpson 1897-ben Baltimoreban látta meg a napvilágot s annak

ellenére, hogy a család legalább is anyai ágon az egyik legrégebb angol nemesi családdal tart fenn rokonságot, mégsem tudják megbocsátani Mrs. Simpsonnak a baltimorei születést. A „polgári származásu“ asszonyról természetesen már mindent kiderítettek, ami egyáltalában kideríthető egy asszony életében és megállapították, hogy anyja előkelő angol nemesi családból származik, egyenes leszármazottja a Montague-családnak, amely egyike a legrégebb angol familiáknak és sógorságban van a Duk of Manchester családjával. Az apai ág állítólag a Pagan of Warfieldektől származik és a családalapító Hódító Vilmostól jött be az ország-

tak. A fiatalok Floridában, az amerikai milliók paradicsomában telepedtek le és nyolc boldog esztendőt töltöttek egymással. Nyolcévi házasság után azonban elváltak, Spencer röviddel később újból megnősült, az asszony azonban, ugylátszik, mintha nagyon megunt volna Amerikát, áthajózott Európába, ahol sokat utazott és szórakozott. 1928-ban Londonban megismerkedett Ernest A. Simpsonnal, egy született kanadával, aki egy nagy hajóstársaság társtulajdonosa. Az ismeretségből gyorsan házasság lett. Simpson gyönyörű villát rendezett be feleségének a Riviérán s az év legnagyobb részét itt töltötték. A walesi herceggel Cannesben ismerkedtek meg, még pedig egy véletlen révén. A véletlenszerű futólagos ismeretségből azonban rövidesen szoros és meghitt barátság fejlődött.

a walesi herceg megkedvelte Simpson társaságát, szívesen járt el a Simpson-villába egy-egy bridzspartira és szívesen látta vendégül új barátait autókirándulásain.

Mindaddig tehát nem adott volna okot találgatásokra maga a tény, hogy az uralkodó környezetében polgári származású hölgyet látnak. Később azonban az történt, hogy Mrs. Simpson egyre ritkábban kapott meghívást az uralkodótól, ellenben annál sűrűbben Mrs. Simpson, akit az angol előkelő világ tagjai sűrűn láttak együtt legutóbb is a Riviérán az uralkodóval. Feltűnő volt az, hogy a megszokott szélesebb baráti kör nélkül rendszerint csak kettesben jártak. Nagy feltűnést keltett Londonban az is, hogy amikor VIII. Edward elfoglalta ősei trónját, az első galadiméra

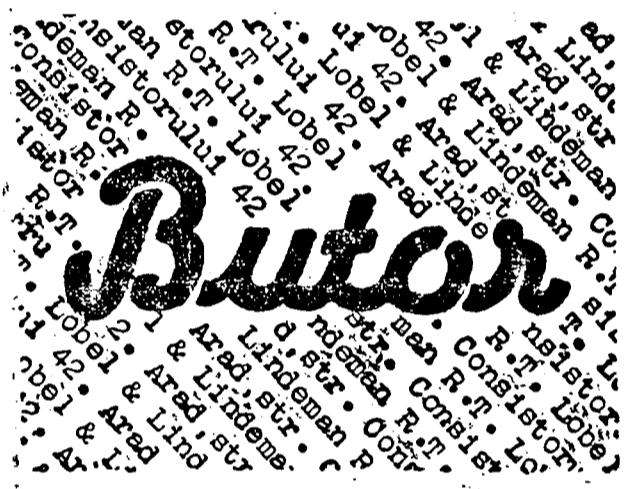
Mrs. Simpson is meghívást kapott és az uralkodó személyes kívánságára helyét Baldwin miniszterelnök és Duff-Cooper hadügyminiszter mellett jelölték ki.

Még nagyobb feltűnést keltett azonban az, hogy egy szűkebb, majdnem családi jellegű dinén, amelyet a király fivére, a yorki herceg adott az uralkodó tiszteletére, szintén meghívást kapott Mrs. Simpson. A nagy szenzációt egy szürke naphír robbantotta ki mégis.

Kiderült ugyanis, hogy a Simpson-házaspár a legnagyobb titokban elvált s hogy a válást „magasabb helyről“ származó utasítás alapján expressz tempóban bonyolították le.

ami nagy szó Angliában, ahol nem tartozik a könnyű dolgok közé a házasságontás.

Mindenesetre érdekes, hogy Angliában az összes amerikai lapokat elkobozták, mert közzölték a házassági hírt.

ba. Ezek szerint tehát a „polgári származásu“ asszony ereiben legalább annyi kék vér folyik, mint a legősibb angol nemesi családok tagjaiban.

Wallis Warfield két házassága

Mrs. Simpson, leánynevén Wallis Warfield már nagyon korán férjhezment az amerikai hadiflotta egyik fiatal hadnagyához, Earl Winfield Spencerhez. Az esküvőt fényes külsőségek között ünnepelték meg, mert a leány szülei Baltimore leggazdagabb polgáraihoz számítottak.

Elvehet-e polgári nőt az angol király?

Még egy kérdés: lehetséges-e jogilag, hogy a brit világbirodalom feje polgári származású nőt vegyen feleségül?

Lehetséges, legalább is az angol királyi ház törvényei között egyetlen olyan sincs, amely azt megakadályozná.

Nem kisebb ember, mint VIII. Henrik gondoskodott arról, hogy az angol birodalom feje szabadon választhasson élettársat magának.

Elméletileg tehát megvan a lehetősége annak, hogy Mrs. Simpsonból Anglia királynője és az angol trón örökösének anyja legyen.

Persze, azt senki nem tudhatja, hogy az angol királynak vannak-e valóban ilyen tervei, hogy gondol-e egyáltalában házasságra.

Anglia történelmében először fordult elő, hogy valóperni tárgyalást

a nyilvánosság teljes kizárásával

folytattak le, úgyhogy azon csak a felek és ügyvédjeik vehettek részt. Idegen-ügyvédek se engedtek be a terembe. Simpsonné valóperét

tegnapelőtt tárgyalták a Londontól mintegy száz kilométernyire fekvő Ipswichben.

A rendőrség egészen különleges rendszabályokat fogantatosított az angol királyi utitársnőjének bírósági aktusa előtt. Az autó mögött, amelyben Simpsonné érkezett, egész sereg rendőrautó haladt, minden nagyobb községnél megállt egy autó, keresztbefordult az országúton és így megakadályozta, hogy fényképészek és egyéb kíváncsiak követhessék Simpsonné kocsiját Ipswich felé.

A rendőrség teljesen lezárta a bírósági épületet, ugyancsak annak környékét is s így fényképész nem juthatott az érdekelték közelébe. A tárgyalás mindössze néhány percig tartott A férj ügyvédje beismerte, hogy ügyfele, dr. Ernest Simpson valóban házasságtörést követett el, mire tizenkét perc szünet után

a bíróság kimondta a válást.

Az ítélet értelmében Simpsonné hat hónap elteltével újra házasságot köthet.

ERNEST WORTH

MINDENKI KÉRJEN SZOMBATI KIMENŐT

a CENTRAL-MOZGOBA,

hogy együtt lumpoljon: CARL BRISSON, MARY ELLIS-el

ŐFELSÉGE LUMPOL

c. énekes vigjátékban

Előadások kezdete: 5. 7 1/4 és 9 1/4 órákor. — Telefon: 285. — Háromnyelvű felirat.

SELECT 3 (mérs. helyárak), 5, 7 1/4 és 9 1/4 órákor Telefon 2-84.

STAN és BRAN:

Cigánybeosztás

Jobb, ragyogóbb, mulatságosabb minden eddigi filmjeiknél.

150 ezer leit szavazott meg az aradi Munkakamara a zsilvölgyi (Jiul) árvizkárosultak segélyezésére

Az aradi munkakamara tanácsa pénteken délután fél három órai kezdettel Moşoiu Victor elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott. Napirend előtt Vulpe Iosif munkakamarai kormánybiztos megemlékezett arról, hogy az alakuló tanácsülésen az egyik zsilvölgyi (Jiul) tanácsos az „elvtárs” szót használta és tiltakozott az ostromállapot ellen. Vulpe Iosif tiltakozását jelentette be az ellen, hogy a munkakamarába politikát vigyenek.

Vostinar Gheorghe, a munkástagozat elnöke válaszolt a felszólalásra és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a szóban lévő tanácsos az „elvtárs” kifejezést minden bizonynyal tévedésből használta, illetve szokásból, mert a munkásszakszervezetekben ez a meg-

**November 14-én
este 9 órakor
a KULTURPALOTÁBAN**

szólítás. Ami az ostromállapotot illeti, azért tiltakozott ellene, mert a Zsilvölgyben (Jiul) az ostromállapot megnehezíti a munkásságnak a gazdasági érdekeiért való küzdelmet. Ilyen szempontból viszont az ostromállapot kérdése a munkakamara elé tartozik.

Moşoiu Victor elnök megerősítette, hogy a felszólalás ilyen értelemben hangzott el és Vulpe Iosif ezt meglepéssel tudomásul vette.

Ezután került szóba a zsilvölgyi (Jiul) árvizkárosultak ügye. Moşoiu Victor hangsúlyozta, hogy a munkakamarának kötelessége az árvizkárosultak segítségére sietni. Azt javasolta, hogy százezer leit szavazzanak meg erre a célra. Vulpe Iosif annak a nézetének adott kifejezést, hogy nagyobb összeget kellene az árvizkárosultaknak folyósítani. Megemlítette, hogy van a munkakamarának egy iparosokat segélyező alapja és ebből kellene 50 ezer leit erre a célra adni. A tanács úgy döntött, hogy százezer leit szavaz meg a tisztviselő- és munkás-árvizkárosultaknak, míg ötvenezer leit az árvizkárosult iparosoknak.

— ZÜRICH ZARLAT. Páris 20.14 és fél, Newyork 435.50, London 21.26, Brüsszel 73.50, Amsterdam 234, Milánó 22.92 és fél, Berlin 175, Prága 15.40, Varsó 81.80, Belgrád 10.00, Bucuresti 3.25.

— BUCURESTI-I HIVATALOS ÁRFOLYA. MOK. (Az alábbi számok a Banca Nationala eladási árfolyamait tüntetik fel. Zárójelben az árfolyamokat a 38 százalékos felár hozzászámításával közöljük.) Francia frank 4.75 (6.56), angol font 501.00 (691.37), dollár 102.50 (141.45), lira 5.35 (7.38), holland forint 55.90 (75.76), német márka 39.50, csehszékora 3.55 (4.90), zloty 19.25 (26.56), dinár 3.05, pengő 27.50, svájci frank 23.35 (32.22).

— BUCURESTI-I MAGÁNÁRFOLYAMOK. Francia frank 9.35—9.40, angol font 950—960, dollár 190—192, holland forint 99—101, német márka 42—43, csehszékora 5.50—5.60, zloty 28—30, pengő 30—30.50, svájci frank 45—46.

— VÁLASZTÓI IGAZOLVÁNYOK KIOSZTÁSA. Szombaton, november 7-én és vasárnap, november 8-án még az A—R kezdőbetűsök vehetik át választási igazolványaikat az aradi járásbírószék 44-es számú szobájában, hétfőtől kezdve már az S. kezdőbetűsök jelentkezhetnek.

— Gazdát cserélt a Fehér Kereszt „Corso” kávéház. Mint már ismeretes, a „Corso” kávéház bérlelte, Lefkovits Emánuel a most megnyitott „Bulevard” kávéház társtulajdonosa lett és miután mindkét kávéház vezetésével megfelelő módon nem foglalkozhat, a „Corso” bérletéről lemondott. Utóda a Corso kávéházban éveken keresztül működött és közszeretnek örvendő pincére, Mucsi György lett, aki a casoaiai turista menedékház bérlelte is volt, így minden garancia megvan arra, hogy a „Corso” kávéház vezetése jó kezekben lesz.

— MA az alantl gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA, Bulevardul Regele Ferdinand.
WEISZ, Piața Avram Iancu.
BERGER, Calea Saguna.

— Lelkészbeiktatás Pankotán (Pancota). A néhai Kun Zoltán halálával megüresedett pankotai (pancotai) lelkeszi állásba november 8-án, vasárnap iktatja be Arday Aladár, nagyszalontai (salontai) esperes Szilágyi Sándor református lelkész. A beiktatás alkalmával nagyszabású kultúr-estet is tartanak, amelynek részletes műsorát már ismertettük. A beiktatási ünnepségen Arad-ról számosan vesznek részt.

— Műsoros szeretet-vendégség a Ref. Otthonban. Mint egyik előző számunkban már jeleztük, vasárnap, november 8-án délután 4 órakor a Református Leányszövetség műsoros szeretet-vendégséget rendez a Ref. Otthonban (Calvin-u. 3. sz.) Az ünnepély műsora a következő: 1. Ismerőt mond: Tarnóczy Éva. 2. Ifjúsági induló. Énekli a bibliai énekkara. 3. I. Kor. 12. rész. Elműndi: Kovács Kató, Orbán Magda, Olajos Magda, Tarnóczy Alice, Szöllösi Konstancia, Papp Emmi, Fias Ilona, Koszti Erzsébet, Fahrenwald Jolán. 4. Ünnepi beszédet mond: Nits István fratellai lelkész. 5. Spitta: Oh, boldog ház. Énekli a bibliai énekkara. 6. Kozma Andor: Krisztus mindenütt. Szavalja: Rafael Éva. 7. Ecsedi Aladár: „A konyha hősei” című jelenetét előadják: Bedő Anna, Mohácsi Ica és Sára, Molnár Magda, Nemes Ilona, Szabó Mária, Turay Ilona. A műsor után teát szolgálnak fel. A belépés díjtalan. Adományokat az Otthon javára köszönettel fogadják. Mindenkit szívesen látnak.

GELLINEK LOTTE

énektanárnő
növédekének hangversenye
és operarészletek

— Tűz Lippán (Lipova). Tegnap este 7 órakor a Lippa (Lipova) és Temesvár (Timișoara) között közlekedő Mera & Comp. tulajdonát képező autóbussz ismeretlen körülmények folytán a garageban kigyulladt és egy része elégett. A kivonult tűzoltóság munkájának köszönhető, hogy teljesen nem égett le. A kár meghaladja az ötvenezer leit, ami nem térül meg, mert nem volt az autóbussz biztosítva, mivel a biztosítótársaságok gépjárműveket tűz ellen nem biztosítanak.

HA MAGYARORSZÁGON

üzleti összeköttetéseket akar létesíteni, információt akar szerezni, forduljon bizalommal a közismert

5169 Erdős József hirdetési irodájához
Budapest, Teréz-körút 35.

— Epehólyaghurutnál és sárgaságnál, epekő és epehomok eseteiben az otthoni ivókúra úgy válik igen eredményessé, ha a természetes „Ferenc József” keserűvizet reggel éhgyomorral, kevés forróvízzel keverve isszuk. Az orvosok ajánlják.

Magyar katolikus tanítók pedagógiai kongresszusa Aradon

November 9-én érdekes esemény színhelye lesz Arad. Az aradi és temesvári (timişoara) tankerületek magyar katolikus tanító tartanak pedagógiai gyűlést, amelyen a két tankerület valamennyi katolikus tanítója részt vesz.

A gyűlés, amely az aradi római katolikus fiú elemiskolában lesz, reggel 8 órakor kezdődik szentmisével. Utána 9 és 10 óra között Láng István próbatanítása következik a III. osztály román történelméből, 10—11 óra között Návrádi Agoston tart előadást Ioche: „Gondolatok a nevelésről” című művéről. Ezután Mézáros István az új tantervet ismerteti, majd Padl József bírálja a próbatanítást. Végül eszmecsere következik, majd a gyűlést közös ebéd fejezi be.

Kloroformos virágcsokor

segítségével kifosztották a bécsi magyar konzul lakását

Bécsből jelentik: Dr. Hauer Ernő volt bécsi magyar konzul Ungargassel lakását az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek kifosztották. Este 10 óra tájban két ismeretlen férfi becsengetett a lakásba. Ugylátszik tudták, hogy a lakásban senki sem tartózkodik, csak a szobaleány, akinek azt mondták, hogy üdvözlét hoznak a konzul részére Németországból és a kezükben levő virágcsokrot átadták a leánynak. A csokrot valószínűleg kloroformmal itatták át, mert a szobaleány a következő percben eszméletlenül esett össze. Amikor később magához tért, akkor látta, hogy a lakást kifosztották. A vakmerő kloroformos tolvajok 4000 schilling készpénzt és 12.000 schilling értékű ékszert vittek el a konzul lakásáról.

— Eltűnt a tengeren Herdan bucaresti nagyiparos. Bucurestiből jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Herdan Lázár ismert fővárosi nagyiparos yachkirándulásra indult egy skutteren. A hajó Constanța kikötőjéből indult utnak és a Földközi tengeren viharba került. A vihar a spanyol partra sodorta a hajót, ahonnan Herdan hosszú utleirást küldött hozzátartozóinak, akikkel közölte, hogy Afrika partjai felé veszi útját. Ettől a híradástól kezdődően semmiféle értesítés nem érkezett és hozzátartozói attól tartanak, hogy a hajót szerencsétlenség érte.

Jegyek kaphatók:

FOTO-CENTRAL
Str. Eminescu 4.

5858

— Református kávédelután. A Református Nőszövetség szokásos havi kávédelutánját november 12-én, csütörtökön délután 5 órakor tartja az Otthonban, melyre vendégeit és tagjait szeretettel meghívja.

— Két évi börtönre ítélték egy bucaresti orvost. Bucurestiből jelentik: Napok óta tárgyalja az ilfovi esküdtszék Pipergal és Fina Ledermann fővárosi orvosok bűnügyét, akiket azzal vádolták, hogy tiltott műtétet hajtottak végre. A műtét halállal végződött. Az elmúlt évben hasonló váddal terhelték kerültek bíróság elé az orvosok és a veredikt alapján Pipergal dr.-t két évre ítélték, Fina Ledermann pedig felmentették.

Színház - Művészet

Az arad-i Magyar Színház heti műsora: Szombat délután fél 6 órakor: „Katz bácsi”. Zenés játék.

Szombat este 9 órakor rendes helyárrakkal: „Könnyű a férfiaknak”. Barabás Pál vigiáték-ujdonosága. Bemutató előadás.

* „Könnyű a férfiaknak” a címe annak a pompás vigiátéknak, amelyet szombaton mutat be a színház prózai együttese. A budapesti Belvárosi Színházban száznál több előadást ért meg ez a szellemes vigiáték, amelynek nálunk is biztos sikere lesz. Erről gondoskodik az elsődendő szereposztás és gondos rendezés, amely Horváth László munkája. A fő női szerepet Bálint Anna fogja játszani, aki a könnyed műfajban is elsődendőt produkál. Horváth László a fő férfiszerepben, hogy úgy mondjuk, testhez álló szerepet kapott és így alkalma lesz művészetét bemutatni. Ki kell emelni Varga Ilonkát, aki tulajdonképpen ezúttal fog jelentős szerepben bemutatkozni a közönségnek. Igen hálás szerepet kapott még Kozma Hugó, ifj. Szendrey Mihály, Jávor Alfréd, Tarnay József és Lukács Ede.

PINTÉR & Co. tükörgyár

Str. Ioan Calvin 39. szám alól november 1-től
a Str. Coşalniceanu 28. szám alá

KÖLTÖZÖTT. Mélyen leszállított árak.
TELEFON 255.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nagyjelentőségű törvénytervezet a bankbetétek és a kihitelezett összegek megvédéséről

Központi kölcsön-nyilvántartási osztályt állítanak fel

Mint Bucurestiből jelentik, a hitelélet újjászervezésének kérdésével foglalkozó bizottság tegnap is folytatta tanácskozásait és fontos határozatokat hozott. Az ülésen többek között Canciov pénzügyminiszter is megjelent. A hiteléletre vonatkozó törvénytervezetet a Banca Națională és a pénzügyminisztérium készítik a fenti bizottság javaslatai alapján.

Az ülésen hangsúlyozták, hogy a Banca Națională behatóan tanulmányozza a bankbetétek teljes biztonságára szolgáló megoldási módokat, hogy a teaurált tőkék visszakerüljenek a bankokba.

A konverziós időkben ugyanis rendkívül sok betétes vette ki pénzét az intézetekből és részben ingatlanokba fektették a tőkéket.

A legújabb tervek szerint a legfelsőbb pénzügyi fórumok tanulmányozzák az Angliában, Csehszlovákiában és Amerikában alkalmazott betétbiztosítási rendszereket.

De a kihitelezett összegek megvédését is célul tűzték ki az új tervezet elkészítői, mert

az utóbbi években rendkívül sok adósnál elveszték a kihitelezéseket.

A tervek szerint minden pénzintézetben külön kölcsön-nyilvántartási osztályt állítanak fel, amelyben feltüntetik a jelzalog-, a váltó- és az árulombard-kölcsönöket az adósok pontos nevével, foglalkozásával és címével együtt. Erről naponta jelentést tesznek a Banca Naționalának, amely központi ellenőrző osztályt állít fel és ez értesíti a pénzintézeteket a beérkezett kihitelezési adatokról.

Igy akarják megakadályozni, hogy egyes rosszhiszemű adósok anyagi erejükkel arányban nem álló hiteleket vegyenek igénybe. Mostanig tudvalevőleg az intézetek üzleti titoknak tekintették a kihitelezéseket és a bankok emiatt tájékozatlanok voltak arról, hogy adósaik másutt milyen összegeket vettek fel kölcsönként.

A bizottság holnap is ülést tart és rövid idő alatt elkészíti az új törvényjavaslatot.

Sürgős intézkedés készül a pénzügyigazgatóság főpénztári helyiségeiben uralkodó állapotok miatt

Arad társadalmi életének számottevő szereplői és a lakosság minden rétegéből tömegesen hívták fel figyelmünket az aradi pénzügyigazgatóság földszintjén lévő helyiségben uralkodó állapotokra. A közönség köréből kapott adatok alapján személyesen jártunk el ebben a fontos közérdekű ügyben és pénteken megállapítottuk, hogy az említett helyiségben a helyzet tényleg tarthatatlan. A szűk kis bejárati főpénztári nagyteremben ugyanis a következő hivatalok működnek:

Az ajtótól jobbra van a nyugdíjosztály, amelyben alig néhány hivatalnoknak kell elintézni hátezer nyugdíjas és hadirokkant komplikált ügyeit, úgy, hogy például csütörtökön késő éjszakáig kellett megfeszített erővel dolgozni, hogy pénteken rendesen megkezdődhessen a nyugdíjak folyósítása. Péntektől kezdve az az új rendszer lépett életbe, hogy minden nyugdíjasnak személyesen kell jelentkezni a könyvecskéjéért a számfeljéti osztálynál és csak akkor veheti fel a nyugdíjat a kerületi adóhivatalokban, ha a nyugdíjosztálynál megkapta a kerületi beosztást. Ez a nehéz adminisztrációs munka ma ment végbe és olyan túlszűfoltóság támadt a teremben és a nagyon homályos, szűk folyosón, hogy valósággal életveszélyessé vált a járás-kezés. A tömegben sok előkelő, beteg hölgy és férfi volt, akik nem bírták kitartani az összehúzó állapotot és otthagyták a folyosót. Az is súlyosbitja a helyzetet, hogy ugyanezen a folyosón van a rendkívül forgalmas harmadik kerületi adóhivatal, ahova naponta többszázan mennek és emiatt még nagyobb volt a tolongás pénteken. (Megemlítendő, hogy az első és második kerületi adóhivatalban most is simán ment a nyugdíjak fizetése és nem volt tolongás.)

A földszinti nagyteremben — a bal sarokban lévő főpénztáron kívül — működik a különböző taksák, fogyasztási adók, szerződési illetékek, tőkekamatadó és hasonló díjak számfeljéti, bevételezését végző pénztár, továbbá a recepisákat és nyugtákat kiállító osztályok is itt találhatóak. Ez utóbbi szekciókban mindennap, — de különösen két-három hét óta — olyan nagy a forgalom, hogy az a pár hivatalnok, erejének megfeszítésével se képes elvégezni ezt az óriási munkát.

Naponta átlag kétszáz recepisát két tisztviselőnek, ugyanennyi nyugtát pedig egy hivatalnoknak kellene kiállítani, de természetesen lehetetlenség ezt a nagy feladatot pontosan elvégezni.

Emiatt sokan napokig, sőt hetekig kénytelenek odajárni és megsüregelni a befizetett díjakról szóló nyugták kiállítását, kiadását. Természetesen ez is újabb tumultust szül napról-napra és ez is fokozza a betegséget okozó, sőt életveszélyessé vált tolongást.

Erre a tarthatatlanná vált állapotra — tekintet-

tel a fontos államérdekre — úgy a munkába belebeégedő hivatalnokok, — mint a város egész lakosságának érdekében felhívjuk az illetékes felsőbb fórumok figyelmét és kérjük, hogy sürgősen változtasson a helyzeten.

A kereskedelmi miniszter a kormány gazdasági bizottságának ülésen beszámolt az áremelések elleni intézkedések hatásáról

Bucurestiből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen dr. Pop Vaer kereskedelmi és iparügyi miniszter beszámolt az áremelések ellen kiadott rendeletek végrehajtásáról és azok hatásáról. Különösen a nagyobb városokban történtek áremelések október eleje óta, de a szigorú intézkedések következtében súlyosabb árdrágítási esetek még nem fordultak elő és az árak erősebb növekedését sikerült megakadályozni. A bizottság egyéb fontos kérdésekkel is foglalkozott. Ugyancsak a fővárosból jelentik, hogy az Argus által havonként összeállított bucuresti drágasági index októberben, amikor a lei ellen spekulációs célokból valótlan, riasztó híreket terjesztettek, csupán 23-al emelkedett. Az általános áruindex szeptemberben 35.30 volt, októberben pedig 35.53-ra ment fel. Az árucikkek közül a krumplinak, a kenyérnek, a bornak, a turónak, a cipőnek és az épülettáncának árindexe emelkedett némileg a fővárosban.

= AZ ÚJ SZÁZLEIESEK EBBEN A HÓNAPBAN, AZ ÚJ 50 LEIESEK PEDIG KARÁCSONY UTÁN KERÜLNEK FORGALOMBA. Tudvalevőleg a kormány már hónapokkal ezelőtt elhatározta, hogy a mostani 100 leiesekeket fokozatosan kivonja a forgalomból és helyettük újakat, valamint 50 leies ezüstpénzeket fog vezetni az állami pénzveredésben. Mint Bucurestiből jelentik, az új ezüstszegek e hó 15-én kerülnek forgalomba. Ezekből a Banca Națională 180 millió leie értékűt kap az állammal szemben fennálló követeleése részbeni törlesztésére. Az új 50 leiesek karácsony után kerülnek forgalomba.

= Aki nincs benne a gabonaexportőrök hivatalos jegyzékében, az nem exportálhat. Bucurestiből jelentik: A Banca Națională körlevelet intézett a gabonaexportőrökhöz, akiket arra figyelmeztette, hogy aki nincs benne a gabonaexportőrök speciális regiszterében, az nem kapja meg a jegybanktól az avizo formulákat és így nem foglalkozhat gabonakivitellel. Brancovici tanár, az exportszindikátusok elnöke ez ügyben kihallgatáson jelent meg a bankkormányzónál, akitől részletes feirvilágosítást kért.

A hangy

nemcsak a kalapját veszti el, hanem a gardagság lehetőségét is, ha elkéri megújítási sorsjegyet a Wagon-Lits-klubnál.

ARADON a Minorita-palotában.

Póstacsekk-kontó száma 3072.

Küldünk postán sorsjegyeket utánvétellel.

Fontos tudnivalók a cégbejegyzésekről és az iparigazolványokról

Néhány nap óta azt a hírt terjesztik, hogy a nagyobb vidéki városokban megszüntették az elsőfokú iparhatósági munkával megbízott ügyosztályokat. Ezzel szemben teljesen illetékes fórum a következő tájékoztatást teszi közzé: 1. Az egyes városok elsőfokú iparhatósági ügyosztályainak megszüntetéséről szóló hírek valótlanok. Az iparhatóságok, megváltoztatott hatáskörrel ugyan, de tovább működnek. 2. A képesítéshez kötött mesterségeket folytató önálló iparosoknak a törvényben előírt mesterkönyvet, — a segédeknek pedig munkakönyvet kell váltaniuk. A mesterkönyv az iparigazolvány jogi természetével bír, de iparigazolványt a mesterkönyv alapján állítanak ki. 3. A kereskedők kötelesek cégüket a lakóhelyük szerint illetékes Kereskedelmi és Iparkamara céghivatalánál bejegyeztetni. A cégbejegyzés pótolja az iparigazolványt. A bejegyzési kötelezettség szempontjából mindenki kereskedőnek számít, aki árukat állít elő és hoz forgalomba. 4. Aki se nem kereskedő (nem árus), se nem üz olyan ipart, amelyet a törvény képesítéshez köt (például ablaküveg tisztító, bérkocsis, stb.) iparigazolványt köteles váltani és az ilyen iparigazolványokat valamint az iparengedélyeket és telepengedélyeket ezután is az I. fokú iparhatóságok adják ki.

Kétes esetekben pontos feirvilágosítást adnak a kereskedelmi és iparkamarák, főleg a cégbejegyzési kötelezettségről, valamint a Munkakamarák is megadják a feirvilágosítást a képesítéshez kötött iparok folytatásáról. Félreértések elkerülése végett közöljük még példaképpen, hogy a cipész mesterkönyvet is tartozik váltani és cégét is be kell jegyeztetnie, mert mestersége képesítéshez van kötve és mert iparának gyakorlása közben árut hoz forgalomba. Viszont a vaskereskedőt csak cégbejegyzési kötelezettség terheli, mert iparát a törvény nem köti képesítéshez.

= Emelkedett a leibankjegyek forgalma és a Jegybank aranytartaleka. Mint Bucurestiből jelentik, a Banca Națională most hozta nyilvánosságra legutóbbi heti jelentését, amely az alábbi érdekesebb adatokat tartalmazza: A bankjegy fedezetül szolgáló arany- és devizaálladék 11 milliárd 570 millió lei, míg egy héttel ezelőtt 11 milliárd 541 millió lei volt, tehát a növekedés kerekén 30 millió lei. Más devizák álladéka 8 millió 414.000 lei. Az árubehozatal fizetésére szolgáló devizák mennyisége 618 millió 292 ezer lei, de egy héttel ezelőtt 609 és fél millió lei volt. A kliringszámlán levő deviza 2 milliárd 400 millió lei, míg egy héttel ezelőtt 2 milliárd 542 millió lei volt, tehát az apadás 42 millió lei. A kereskedelmi váltótárca összege 6 milliárd 193 és fél millió lei. Ez a tétel egy hét alatt 55 millió leiel emelkedett. A mezőgazdasági váltótárca összege 2 milliárd 443 és fél millió lei. A bankjegyforgalom 24 milliárd 392 és fél millió lei, így tehát a növekedés egy hét alatt 121 millió lei. A bemutatóra szóló összes kötelezettségek 33 milliárd 59 millióra emelkedtek, míg egy héttel ezelőtt ennél 92 millió leiel volt kevesebb.

Két új nehézipari vállalat alakult Brassóban (Braşov)

Brassóból (Braşov) jelentik: A hadügyi megrendelések által előidézett fémipari konjunktúra két jelentős új vállalat létesítését hozta magával a fejlődő brassói (braşovi) iparvidéken. Az egyik üzemet az Industria Aeronautică Română repülőgépgyár állítja fel a prágai Poldihütte érdekelttségével. Az új cég Forja Poldi—I. A. R. elnevezés alatt meg is alakult és az alapszabályok szerint az a célja, hogy acél- és rézhámort állítson fel, esetleg könnyű fémek megmunkálására is berendezkedjék. A vállalat kezdeti tőkéje 10 millió lei, amelyet 50 millióig fognak emelni. Az igazgatóságban a Poldihütte három képviselőjén kívül benne van Gigurta mérnök, a „Mica” Rt. vezérigazgatója és a repülőgépgyár képviselői.

A másik brassói (braşovi) új fémipari vállalat az ugyancsak cseh érdekeltsgű A. Köhler és Társa villamos kábelgyár Rt. A cég már megkapta az engedélyt arra, hogy Csehszlovákiában levő gépeit és berendezését vámmentesen szállíthassa Romániába, a nyersanyagkészlettel együtt. Az átköltözés után a Brassó (Braşov) melletti Derestynén (Dârste) fogják a gyárat felállítani.

= HOLNAP ALÁÍRJÁK AZ OLASZ—ANGOL ÚJ KERESKEDELMI EGYZEMÉNYT. Londonból jelentik, hogy az angol—olasz új kereskedelmi szerződést holnap aláírják. Az olasz és angol eddigi gazdasági ellentétek már elsimultak és az utóbbi hetekben tartott tárgyalásokon megegyezés jött létre a legfontosabb függő kérdésekre. Olaszország kötelezettséget vállalt, hogy 2 és fél millió fontsterling árutartozását a legrövidebb idő alatt kifizeti. Ez az adóssága még a szankciók életbelépése előtt keletkezett.

— A Citroen-cég szállít autobuszt Aradvárosnak. A városházán ma megtartották az árlejtést azon autobuszok alvázaira, amelyek Arad és Új-Arad (Aradu-Nou) között közlekednek majd, ha a város erre a vonalra a koncessziót megkapja. A három alvázra a Citroen-cég 212 ezer, a Leonidacég 200 ezer, míg az IMASA 222-500 leies ajánlatot nyújtott be. A város a Citroen-cég ajánlatát fogadta el. Az árlejtés csak arra az esetre bír érvénnyel, ha a város az említett koncessziót megkapja.

= HETIPIACI ARAK. A mai aradi heti piacon a roccz időjárás következtében gabonában gyengé volt a felhozatal. A heti piac áral egyébként a következőképpen alakultak: Gabonapiac: Buza 400—430, tengeri 250—270, árpa 310—330 lei mázsánként. — Zöldségpiac: Hagyma kg. 1—2, fokhagyma 10—15, burgonya 3—3.50, csipős zöldpaprika 8 drb. 1, édes zöldpaprika 4 drb. 1, fejes káposzta drb. 2—6, savanyukáposzta kg. 8, paraj kg. 2, levesbe való zöldség kötege 1—2, lenese kg. 7—8, torma drb. 2—3, saláta 3 drb. 1 lei. — Gyümölcs-piac: Alma kg. 3—10, körte 3—10, aszalt szilva 12—14, dió 12—14, hámozott dió 46—48, szőlő 6—10 lei. — Baromfi-piac: Kóvér liba párja 240—380, sovány liba 150—190, kóvér kacsza 110—190, sovány kacsza 50—80, tyúk 60—90, csirke 40—60, pulyka 150—200, gyöngytyúk 45—65, galamb 10—15 lei. Tojás drb. 2—2.20 lei. — Élőállatpiac: Szarvasmarha 9—12, borjú 20—22, sertés 17—21 lei kilója élő súlyban. — Takarmánypiac: Széna 170—180, lóhere 200—210, szalma 60—65 lei mázsánként. — Tejtermékek: Tej literje 4—5, tejföl 25—30, vaj kg. 50—60, tehéntúró 8—10, juhtúró 20—24 lei.

Özv. POLLÁK VILMOSNÉ szül. Abeles Ida, mély fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett férje

Pollák Vilmos

életének 78-ik s boldog házasságának 49-ik évében november 5-ikén meghalt. Temetése november 8-án délelőtt fél 12 órakor lesz a Str. Moise Nicoară 10. sz. alatti gyászházából.

Arad, 1936. november 5.

Aldás emlékére!

SPORT KÖZLÖNY

Komplett csapatok állnak ki a Gloria—„U”-meccsre

Az Olimpia-PTT a Progresul látja vendégül — Vasárnapi biródelegálás

Élénk érdeklődés nyilvánul meg sportkörökben a Gloria—Universitatea-mérkőzés iránt, amely hatalmas erőpróbára fogja tenni a Gloriát. Nagyon fontos az aradi csapatnak a két bajnoki pont, mert győzelme esetén a Gloria továbbra is küzdelemben marad az első helyekért. Mindkét csapat a legjobb összeállításban veszi fel a küzdelmet és így fognak egymással szembeállani az ellenfelek:

Gloria: Theimler—Varjassy, Volentir—Weichelt, Dobra, Lupas—Igna, Rohan, Fritz, Chereşladar, Mercea.

Universitatea: Sepsî—Borgea, Jancovici—Golub, Gain, David—Bentea, Putnic, Paunescu (Szaniszló), Ploesteanu, Sur-lasiu.

A C)-divízióban az Olimpia-PTT a temesvári (timişoarai) Progresul jóképességű együttesét látja vendégül és ezen a meccsen heves küzdelem várható esetleges Olimpia-győzelemmel, amely az Olimpia helyét rendkívül megerősítené.

A kerületi elsőosztályú bajnokságban a legérdekesebbnek a két „derbi” ígérkezik. A „föderbi”-n az USA és a Transilvania csapatok össze, az örök riválisok pedig, a CAA és SGA csak amolyan „kis derbi”-t vívnak meg egymással. Nagy küzdelem várható az Intelegerea—Tricolor-meccsen is, de a Soimi—Sparta és a Juventus—Hakoah összecsapások is bizonytalan kimenetűek. A műsort teljes ifjúsági forduló egészíti ki. A biródelegálást alantikban ismertetjük:

Utravaló...

Féltő gonddal, az egyesület iránt érzett megingathatatlan szeretettel bocsátja útjára Aradváros sportközönsége az AMEFA csapatát, amely vasárnap egyik legnagyobb idei küzdelmét kell hogy megvívja a szomszédos Temesváron (Timişoarán) az országos bajnokságot ellen.

Az 1934—35. bajnoki évben az aradi munkáscsapat a bajnokság utolsó helyén fektűt és csak az osztályozó mérkőzés során tudta magának a helyét a divízióban biztosítani. A következő bajnoki évben az AMEFA-t mintha kicserélték volna: sikert sikerre halmozott a csapat és nálánál jóval nagyobb játékerőt képviselő együtteseket fektetett kétvállra. Végül is kitűnő szereplése után a bajnoki tabella második helyén kötött ki és örömet és dicsőséget szerzett nemcsak közvetlen híveinek, hanem Aradvárosának és egész sportársadalmának is.

Pompás szereplése után úgy indult meg az őszi idény, mintha az előző siker-sorozatnak folytatása lenne: első két meccsén az AMEFA a Chinezul, ILSA és a CFR ellen értékes győzelmeket szerzett, később a fővárosban is kiemelkedően szerepelt a Venus és Unirea-Tricolor elleni döntetlenjeivel, de azután a meccsek már csak balsikert hoztak. Az „U”-tól, Gloriától és CAO-tól elszenvedett vereségek mellett a Victoria ellen itthon elért döntetlen eredmény is sikertelenségnek számít.

Most egyik legnehezebb mérkőzése előtt áll a piros-fekete csapat: az országos bajnok Ripensiaival kell felvennie a küzdelmet, amely legutóbbi meccsén 5 és 6 góllal intézte el nem megvetendő játékerőt képviselő fővárosi ellenfeleit. Az AMEFA képességei alapján nem veszi fel reménytelenül a küzdelmet a Ripensiaival, de a sikernek elmaradhatatlan főfeltétele az, hogy a csapat minden egyes tagja nemcsak tudása, de szíve-velke legjavát dobja a küzdelemben és az első perctől az utolsóig, erejének teljes megfeszítésével küzdjön egyesülete sikeréért, a győzelemért. A munkáscsapat hívei elvárják csapatuktól a lelkes, önfeláldozó játékot és miután a piros-fekete együttes minden egyes tagja tudatában van a meccs fontosságának,

Nemzeti bajnokság: A) csoport:

Universitatea—Gloria, Gloria-pálya, 14.30 óra, bíró Mielu Petrescu, határbírók Czégka és Goicea.

Nemzeti bajnokság: C) csoport:

Olimpia-PTT—Progresul, Olimpia-PTT-pálya, bíró Ucenic (Lugoj).

Kerületi bajnokság: I. oszt.:

Sparta—Soimi-CFR, Tricolor-pálya, 10.30 óra, bíró Muntean, határbírók Karlich és Weinberger.

Juventus—Hakoah, CAA-pálya, 13.00 óra, bíró Schneider, határbírók Luţai és Pfeiffer.

SGA—CAA, CAA-pálya, 15.00 óra, bíró Văţianu dr., határbírók Polareczky és Morócz.

Intelegerea—Tricolor, Tricolor-pálya, 15.00 óra, bíró Páinkás, határbírók Fock és Barbu.

USA—Transilvania, AMEFA-pálya, 15.00 óra, bíró Adamovici, határbírók Varga és Uj.

Ifjúsági bajnokság:

(A. csop.): Crişana—Astra, Astra-pálya, 8.30 óra, bíró Mara. AMEFA—Olimpia-PTT, AMEFA-pálya, 9.30 óra, bíró Schwarz. USA—Unirea, AMEFA-pálya, 13.00 óra, bíró Oprîta. Gloria—SGA, Gloria-pálya, 13.00 óra, bíró Burdan.

(B. csop.): Titanus—Tricolor, Tricolor-pálya, 13.00 óra, bíró Kradigathy. Transilvania—Juventus, Transilvania-pálya, 10.00 óra, bíró Husztik. CAA—Hakoah, CAA-pálya, 9.15 óra, bíró Cristea.

hisszük, hogy körömszakadtig fognak küzdeni az utóbbi meccseken megtépázott hírnév helyreállításáért...

Nagy monstre staféta-verseny Brassó (Braşov) és Bucureşti között

Nagyszabású staféta-futóversenyt bonyolítanak le szombatról vasárnapra Brassó (Braşov) és Bucureşti között, amelyen az egyes klubok 18 atlétával vesznek részt, akik 1500-tól 25 kilométerig terjedő különböző távokat futnak le. A staféta szombaton éjjel indul el Brassóból (Braşov) fél 1 órakor és az érkezés a Călea Victoriei-n levő királyi palota udvarán van, ahol Mihai nagyvajda trónörökös ezüst kupát ad át a győztes csapatnak. A Brassó (Braşov)—Bucureşti közötti 178 km. 500 méteres távon a tervek szerint a jövőben minden évben november 8-án megrendezik ezt a staféta-versenyt.

O A Ripensia Jugoszláviában. A Ripensia csapata még ez évben 3 mérkőzést bonyolít le Jugoszláviában és pedig november 28—29-én Szabadkán, december 6-án pedig Zagrabbán mérkőzik a bajnokságot. A Ripensia már el is küldötte a szövetséghez a mérkőzés engedélyezésére vonatkozó kérelmét.

O Edouard Garadere nyerte Oslóban a nemzetközi kardversenyt. Oslóban a norvég szövetség 25 éves jubileuma alkalmából nemzetközi kardversenyt rendeztek. A versenyt a párisi E. Garadere nyerte. 2. Guthe (norvég), 3. Leidesdorff (dán). A díjakat Olaf norvég trónörökös osztotta ki.

O Még ma estig lehet jelentkezni a temesvári (Timişoara) sportutazásra. A vasárnap reggel Temesvárra (Timişoara) induló sportvonat iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg a sportemberek körében. Már is bizonyosra vehető, hogy szépszámu drukkersereg fogja elkísérni az AMEFA-t a Ripensia elleni nehéz mérkőzésére. Az utazásra egyébként még ma estig fognak el jelentkezéseket a Havas bürözletben. Részvételi díj az oda-visszautazásra 80 lei. Indulás vasárnap reggel 8 óra 33 perckor.

